

FOGLALAT: Magyarország és Erdély fels. urunk ajánlata; jótékonyág; magyartudós társ. nagygyűlés; takarékpénztári gyűlés; Almanach-társaság; Óvás; praeparandia; a magyar cukor-gyáregyesület szerkezetének alapelvei; Zalamegye (határozat a szomszéd horvátországi mozgalmak iránt. körlevelek, 'sat.) Abaujmege (új szolgabírák választása, ismét corteskedés, megyei levelezések, 'sat.) jászkunsági adó és halál; Fazekas András †; (Veese praedialis szék tisztújítása: 'sat.) iskolák iránti jótét, kora tél, elmefuttatás; hírlapkiadás; Változások a cs. kir. hadseregénél; erdélyi országgyűlés. Szervia (Vuesics kegyetlenkedései; rémuralkodás, mérgezés; 'sat.) Spanyolország (a cortes nov. közepén fog összejönni; 'sat.) Anglia (az angol tulajdon mostani értéke; 'sat.) Franciaország (szörnyű gyilkosság Párisban 'sat.) Külföldi elegyhir. Értesítő. —

Magyarország és Erdély.

Ő es. 's ap. kir. felsége a tyroli nemzeti muzeum-épitést (Innsbruckban) 20 ezer pengő forinttal méltóztatott kegy. fölségíteni. W. Z.

(**Jótékonyág.**) Nt. Papp Ferencz varbói plébános nemcsak iskolát, mellyben száz tanuló él, hanem a helybeli tanítónak használatára kamrát és istállót is épített saját költségin: hogy pedig a szülők gyermekeiket annál szivesebben küldjék iskolába, aratás előtt, midőn az adózó nép leginkább érzi a szükségét, csekélyebb jutalmazások mellett, a felügyelése alatt levő iskolákban a legszorgalmas tanulóknak évenként hat pozsonyi mérő gabonát szokott kiosztogatni. E. T.

Magyartudós társaság. Az academiának idej, vagyis XIII-dik nagygyűlése, a fens. főhg-nádor pártfogó helybenhagyásával 's az elnökség rendeltéből, f. évi nov. 21, az igazgató tanács ülései pedig nov. 25 — d. veendik kezdetűket. Minél fogva a társaság tagjaira nézve a megjelenés napja nov. 20., az igazgató tagok részére pedig nov. 24. lesz. A köz. ülés napja a gyűlés folytatja alatt fog kihirdettetni. Pesten oct. 16. 1842. D. Schedel F. titoknok.

(**Takarékpénztár-egyesületi gyűlés határnapja.**) A Pestmegye pártfogása alatt álló hazai első takarékpénztár-egyesületnek ez évi közgyűlése folyó october 30-án délelőtti 9 órakor Pest vármegye nagy termében fog tartatni, mellyre minden t. cz. részvényes ur és asszonyoságok ezenel tisztelettel meghivatnak.

ALMANACH-TÁRSASÁG. Azon t. cz. írók, kik a Nemz. Almanachban megjelent dolgozataikért az illető tiszteletdíjt még nem vették föl, ezennel kértnek, hogy követeléseik iránt magokat Csanády Ferencz társasági pénztárnok urnál Pesten, újlágútczai Reisinger-ház 2ik emeletén, f. évi nov. 15-keig jelenteni sziveskedjenek, mivel azontul e' tiszteletdíjakról a társaság fog rendelkezni. Pest, oct. 18-án 1842. Közgyűlés meghagyatából Nagy Ignác, jegyző.

Óvás. Miután a pestbudai hangszegyesület igazgatása alatti nyilvános-énekiskolaigazgatósága kötelességének érzi az említett intézet jó hírének bármily csonkítása ellen is figyelemmel őrködni: ezennel kénytelenítettik nyilvánítani, hogy a nevezett énekiskolából az igazgatóság tudta 's megegyezése nélkül kevésidő előtt kilépett lányok: H. K., és S. M. az énektudomány első elveire ott ingyen tanítottak ugyan, de az intézetet sokkal előbb hagyták el a meghatározott tanulási esztendő vége előtt, hogy sem tökéletes képzettséget nyerhettek volna; minélfogva őket énekiskolánk növendékeinek nevezni nem lehet annál kevésbbé, minthogy magukat olyoknak nevezhetni az alapszabályok szerinti bizonyítvány bírása nélkül jogosítva nincsenek. Pesten 1842. oct. 14kén. Gróf Festetics Leo, egyesületi elnök. Mátray Gábor, igazgató.

(**A magyar cukor gyár-egyesület szerkezetének alapelvei.**) A magyar gazdasági egyesület műtani szakosztálya, azon meggyőződésből, miszerint a répacukorgyártás legsikeresebben úgy mozdíthatnék elő hazánkban, ha a honi cukorgyárak tulajdonosai a répacukorgyártást a cukorifőzésről 's ezt a cukorifinomítástól elkülönítvén a pesti finomítógyár épületeit egyesült erővel megvennék, vagy az illető vállalkozót ebbeli szándékában bizonyos mennyiségű cukorliszt évenkénti beszállításának lekötésével segitenék, a folyó évi május 28kán tartott ülésére, minden honi cukorgyár-tulajdonost, 's illetőleg azok igazgatóit meghívva 's felszólítva, hogy évenkénti nyers cukorkészítvényök mennyiségét bevallani 's a fenérintett határnapon 's a megjelenésükön kívül senki sem ajándékozta meg a szakosztályt reményelt bizodalával; minélfogva az ülési tanácskozáskor eredménye sem volt az, minék t. i. reményével magát előleg kecsgetteté; azonban a jó szándék 's megjelent hazafiak kölcsönös értekezése még sem marad egészen nyomdoktalan. Ugyanis, mindenki átlátván, hogy ámbár a pesti finomító-gyár megvételeül tervelt egyesülést több nehézség akadályozza, mindazáltal technikai 's tudományos tekintetben egyesülnök a honi cukorgyár-tulajdonosoknak annál üdvösebb, minél bizonyosabb, hogy egyesült erő mindenben hatályos 's hogy illy egyesület keblében kölcsönös eszmecserék által valamint egyesek ismeretei öregbülnek, úgy a tudomány kifejlődése is tetemesen segítették elő, annálfogva a többször érintett egyesülés eszméjének valószínűsítése köz akarattal elhatározott 's ezen határozatát a szakosztálynak a m. gazd. egyesület közgyűlése örömmel fogadta el sajátjaul. — Midőn tehát e' végre a honi répacukorgyárak t. cz. tulajdonosinak szives hozzájárulása 's a m. gazd. egyesület műtani szakosztályának ezen cukorgyár-egyesület alkotásaul f. e. novemb. 8kai d. e. 10 órakor Pesten a n. Casinóban ülésére megjelenése tisztelettel 's hazafiúi bizodalommal kértik, egyszersmind előleges megfontolásul közre vétetnek azon elvek, mellyeken a tervelt magyar cukorgyár-egyesület szerkezeté alapulhatna. 1) Valamint természetben az erők hatása azoknak szerte ágazásával gyengül, úgy gyengül ez erkölcsi világban is, ha rokon tárgyú célok utóleréseül külön és apró egyesületek alapulnak. Ennek elkerüléseül tehát a m. gazd. egyesület mint főkját szivesen fogadandja keblébe a keletkezendő cukorgyár-egyesületet egyedül azt tüzvén ki mellőzhetlen föltételként, hogy a ki ezen szakosztályi főkegyesületben részt venni ohajt, előbb a m. gazd. egyesület tagjává neveztesse ki magát annak rende szerint. 2) A m. gazd. egyesület műtani szakosztá-

lyának elnöke, egyszersmind a cukorgyár-egyesületnek is elnöke, 's annak jegyzője imezé is leendő: minden hivatalos közlekedésnek ezek lesznek organumai, legfőlebb az ügyvitel gyorsabb folyama végett néhány tagból álló választmány bizathatik meg segéd-működésül. 3) A megállapítandó határnapokon vagy szükséghez képest egyébkor is a szokott helyen gyűléseket fogván tartani a szakosztály, ezekben öszpontosuland a honi cukorgyárak tulajdonosinak munkálkodása, jelesen a személyesen megjelenhető tagok élő szóval, a meg nem jelenhető írásban itt közlendik a cukorgyártás körében szerzett új tapasztalásikat 's nézeteiket; ide jelentvén be az egyesület érdekében netán észreveendő akadályokat. 4) Miután a fenséges kormány kegyességének azon fokára méltatá a m. gazd. egyesületet, miszerint vele bizonyos tárgyak már véleményadásul is közöltetnek: minden, mi a honi cukorgyártás körében akár javaslat, akár kívánat vagy kérelem gyanánt felterjesztendő leszen, az egyesület nevében fog a felség magas trónja elébe juttatni. 'Silly uton több hitelességet nyerendvén, a tárgyak felsőbb helyeken több méltánylásra 's tán jobb 's gyorsabb foganatra is számíthatnak. 5) Azon csekélységen kívül, mit a m. gazd. egyesület tagjai teherkép (ha netalán volna, ki azt ennek nevezné) viselni tartoznak, semmi rendes kiadásai nem lesznek a cukorgyár-egyesületi tagoknak, miután ennek ügyvitele az anya-egyesületébe olvadand. Kelt Pesten oct. 5kén 1842. Kacskovics Lajos m. gazdasági egyesületi titoknok. —

Praeparandia. A haladó korszellem és országszerte sürgetett népnevelési ügy tényleges megkezdése mit sem igényelt annyira, mint egy rendszeres mesterképező intézet minélelőbbi alapítását, mellyben a nép-tanítók tanulják meg előbb, mikép 's mire kell a népsarjadékokat oktatni hazánkban, hogy az elterjedt és megkövült bahiedelmek és hiányos irány homályból a fölvilágosultabb század legalább azon műveltségi fokához emelkedjenek, mellyen ama hivatásnak, mellyre népkisdedeink készülnek, értelmes és hasznos tagjaivá válhassanak. Létesíté ezen közohajtást a fm. primás hg. Esztergomban, sz. Tamás káptalanai mefőreben ely intézetet állítva, mellyben mind a kizohalt papok szer és egész évi tanulási pályá, mind a falusi kisdedek nevelésében több évi tapasztalással és szükséges is méretekkel bíró kineveztetett tanítók a' szép sükert biztosítják. Három tanítója leend ez intézetnek. Egyik a Methodikát és Didacticát — a' kisdedeknek olvasásra írásra tanításmódját — számvetést, levelek, folyamodások 'sat. írását gyakorlatilag, Magyarország földleírás- történet- természet- és gazdasági 'sat. tudományát adandja elő a' mesteri fontos hivatal minden águ közelességével, ide esatolva — ama boldogabb jövődöig, mellyben a' mesteri hivatalul a' jegyzőségi elkülönöztethetik — ez utóbbinak hivatalos körét is. Ezzel a' nm. primás hg. Rende József lekéri káplán urat, t. n. Bars vmegye kedves szónokát 's ugyanennek méltánylataul a' közelebbi mult tisztújításban ritka megkülönböztetéssel kinevezett táblabíráját és számos hírlapi korszerű értekezéseiből isméretes írot bizta meg. Másik tanító a' nevelés — Paedagogia — és hitvallás tanjait, az ó és új frigy történeteit, az egyházi szertartások — Liturgiá — magyarázatit terjesztendi elő, e' mellett a' helyesírásban és rajzolásban is gyakorlandja az intézet tanítványit. Erre, mint lapjaink említék, nt. Májor István, esztergami káplán ur van kijelelve; kiről már mult évi Jelenkor 68. sz. — ban megjegyeztetett, hogy: „az ifjuság lelkes barátja és serkentője, ismért dilet-tans, kinek a' hitvallás és jámbor élet első csiráit a' gyöngye szivekbe plántálni, bennök a' szorgalmat éleszteti, a' gyámtyalankokat ápolni legédesb örömei közé tartozik, 's egyéb jótékonyági közt pár év előtt a' vallásosság előmozdítására magyár (aláírásu) szent képeket — minden szépet, jót átkaroló iparával — maga rézre metszvén, 34 ezer példányt olly hirdetéssel bocsátott áruba e' jeles és maga nemében első műből, hogy a' belölök bejövendő mennyiség általa a' szegényebb sorsu szorgalmas tanuló ifjak fölségellésökre lesz fordítandó 'sat. „Illy tanítók által bizton remélhetni a' kitűzött szent célt. A' harmadik világi oktató az orgonálásban, zene- 's éneklésben 'sat. adand tanítást. Az intézet f. e. nov. elején fog megnyitvatni. A' szorgalmas tanítványok közül fm. primás ö hűsége 10 — 12nek, a' ft. esztergomi káptalan 7 — 8nak fog hónapankinti 10 v. ftból álló segélydíjt adni. Fölvétetnek az intézetbe 6 vagy legalább 4 iskolát, erkölcsi-cseikről, tanulmányaikban előmenetelükről jó bizonyítvánnyal végzett ifjak, kik magokat a' népnevelési szép, de nehéz pályára képezni szándékoznak. Bizton reméljük, hogy az ország atyjai jövendő országgyűlésen a' mesterek állásáról olly bölcsekn fognak rendelkezni, hogy ennyi készület után *) a' néptanítók már ne kénytelenitessenek e' hivattal általán járó nyomortul és megvettetésül viszszeretenni, hanem inkább jobb ellátás mellett derült készséggel 's folytonos ösztönnel léphessenek szép pályájokra fölmentve az élelemszerzés minden egyéb komor aggályitól.

Zalamegye sept. 19én a' közbejött rendkívüli események miatt rendkívüli közgyűlést tartott. Nagy érdemü 's igen buzgó rendes levelezőnknek róla

*) Mi hazánkbeli minden érsekségben 's legalább nagyobb püspökmegyékben is ohajtánánk hasonló intézetet létesíttetni, melly annál több áldásu sikerrel bírna, ha ezen leendő néptanítók a' kisdedóvás jótékony elveit is teljese-n fölavattatnának, hogy azokat, ott legalább, hol azt jövő rendeltetésök kö-rülményei engedik, létrehoznák.

A' Szerk.

érkezett lelkes tudósítását bizonyos akadályok miatt nem adhatván, kénytelenek vagyunk azt más tudósítások nyomán is közölni olvasóinkkal. A' számos népességű gyűlés 3 napig tartott; főtárgya a' szomszéd horváthi mozgalmak valának. Sikerült ugyanis egy előbbkelő tbirónak 's a' közkedvességű első alispánnak oly tekintetet érdemlő adatokhoz juthatni, mellyek a' szomszéd illirismusnak irodalmi mozgalmak alatt lappangó rég tervezett vésteteljes célzati tökéletesen napfényre derítik. A' KK. mindazáltal eleve Tornamegye levelét vevék tárgyalás alá, melly által értesítették, hogy a' híres zágrábi gúnydal miatt Torna is felírt ugyan, hanem a' gúnydal misége 's az azt eljátszó ezredes neve felölértesítést kér; a' dal közöltetése elhatározatott, az ezredes neve pedig a' katonai tiszt névtárban föllehető. Trecsény arról értesíté a' megyét, hogy Deák Ferenczet tbiráji koszorújába fűzék; Beregmegeye felszólítása a' vegyes házasságok 's római egyháztól függetlenítésiránt, az országgyűlési választmányhoz utasított. Veszprém a' köznép számára nyomtatott mezei rendőrségről szóló törvényt azon felszólítás mellett közölvén, hogy az, miután már a' dunántuli superintendentiától is elfogadtatott, pártoltassék, belőle a' nép számára 300 példány határozatott megvételni. — Ezután a' fentisztelt tbiró a' gyűlésnek egy Prágában nyomtatott 's a' szlávok által illiriek közt szétosztott földabroszt mutatott be, mellyen Magyarország igen keskeny körre szorítottván, nagyobb része sok más tartománnyal együtt az éjszaki óriás gyámsága alá soroztatik; felmutatta továbbá a' czimerül választott csillag-hold jegyet, a' külön zászlót, a' magyar nemzetet gunyoló dalt, csillag 's hold jegyekkel bélyegzett sapkát, végre Zágráiban nyomtatott 's az érdeklött földabroszt magyarázó, de nagy részben az orosz, áltáljában pedig a' szláv népeknek a' többiek fölötti elsőbbségét tárgyazó két könyvecskét, 's miután mutatványiról észrevételeit kellőképp kifejté, a' tárgy bővebb megvitatását a' RR. komoly figyelmébe ajánlotta, kik is a' tanácskozások folyamából arról győződtek meg, hogy a' magyar, legszentebb ügyben sem érthet egyet, mert itt is akad magyar, ki a' gyanusítgatások végtelen tengerében evezhet, úgy nyilatkozik, hogy a' kárhuzatos illirismusnak is lehetnek fényoldalai! A' RR. azonban, mint törvényhatóság, jónak látták a' kissé több, mint tréfának jó idején elejét venni, azért újabb felírásuk mellett felküldötték azon jeles adatokat, hozzácsatolván a' félholdu csillagos vörös siphát is, 's jobbágyi alázottsággal kérték ő felségét, hogy ezen mindinkább sulyosbuló 's politikai szint öltő illir tulesapongásokat hathatósan elfojtatni méltóztassék. — Sept. 29én félóraig tartott rendkívüli közgyűlésben felolvastatt nador ő fens. levele, mellyben a' megye egy évig tartandó rögtön-büntető hatalommal ruháztatik fel; mi is ki nyomtatni, kihirdettetni, szokás szerint azonban csak nem nemesek ellen használtatni rendeltetett. — Zalában azon balga hir szárnyalt, hogy az orosz czár hazánk alsó tájait keresztül utazandja 's különösen a' szláv részeket 's az ugynevezett Szerémséget látogatandja meg.

Abauji közgyűlés. Kassa october 9kén. F. h. 5kén mint előre megjelölt napon tartott választmányi közgyűlés eredménye sokat ugyan várt 's tán méltán jogosított reményeikben megcsalt, mind a' mellett, ha igazságosak akarunk lenni, minden mellelges körülmény összevetésével és csak a' kis lelkeket bélyegző érdekek mellőztével, meg kell vallani, hogy ezen öt új alszibiró választatása mindenben megfelelt legalább a' szem szerint látszó nevezetes többség kívánatának, egyedül a' kijelölést nem találták némelyek kielégítőnek, és azt: hogy a' hivatalban levők és becsületbeli egyedek előléptetésükre kívánt figyelem nem fordított, ez oly tett, melly elszomorít és kedvetlenit mindent, kinek a' szorgalom és ügyesség jutalmaztatása szívöken fekszik, az illető kormányzók pedig fő és úgy tartom kedves kötelességek az érdemet minden előforduló alkalomkor illőn jutalmazni; egyébiránt a' kijelölés a' főispán joga 's mindenkit csak ugyan kijelelni nem lehet, hanem üdvös tapintattal az érdemeseket kiszemelni nem lehetlen, azonban ezek oly kérdések, mellyekről várhatólag a' legközelebbi országgyűlés czélszerűleg intézkedni fog. — A' választó, rendkívüli közgyűlést első alispánunk az ünnep tárgyhöz alkalmazott beszéddel nyitá meg és a' főispán gróf ő mltga gyűlésbe meghívására jászói prépost Richter Aloiz ő nsága vezérlete alatt fényes küldöttség nevezetett, — 's e' meghívás következtében szeretve tisztelt főispánunk csak hamar szünni nem akaró éljen kiáltások közt megjelent és a' Rdeket velős, szép és férfias jellemű beszéddel köszönté. Ezután a' felkiáltásból ki nem vehető szavazatok többsége esetire szavazatszedésre diszes küldöttség rendeltetett, mellyek folytában a' választáshoz fogván a' füzéri járásban: Fekete Ferencz, a' csereháiban: Szentimrey Bertalan köz felkiáltással, a' kassaiiban: Martinidesz László; a' szikszaiiban: Fáy Ábrahám; és a' göncziben: Kovács Ferencz nevezetes szavazati többséggel választattak meg, kik is a' törvényes hitet azonnal letették. A' köznemességnek mintegy harmad része a' választásban részt vett, és fájdalom, a' corteskedés kicsinyben ismét nagy volt, azonban választás alatt semmi kicsapongás nem történt; de utána a' cortesek a' piaczon és más helyeken megint lopásokat követtek el 's olyanok választanak nekünk tisztviselőket! — Uraim! mikor hagyunk föl végképen már egyszer a' corteskedéssel? — ideje volna valahára, hogy nem a' bor, csábítás, alacsony rágalmazás, kegyelgetés 's érdekekkel párosított ajánlgatások, de csupán a' valódi érdem és ismert ügyesség szerint választassanak a' tisztviselőket. — Más nap a' gyűlés főispáni elnöklet alatt folytatattván Zalamegye levele, a' zágrábi legközelebbi törvényellenes tisztválasztási visszaéléseket tárgyazó, pártoltatott. — Ugyanazon megye értesítő levelét, melly által a' magyarnak emlékezetében sokáig élő jeles táblabírájok a' halhatatlan híró Deák Antalnak kora halála szomorral tudtúl adatik, a' megye Rendei sajnos részvétell és köz fájdalommal vették. — A' nem rég kegy. kinevezett kamrai elnök Mednyánszky Aloiz báró ő exejának örvendező levél fog iratni. — A' némely magányosoknak és közintézeteknek mérsékelt díj mellett adatni szokott fafuvarozások, minthogy e' részben számos visszaélés tapasztaltatott, ezentul egészen megszüntettek. — Tizsite nevű patak kívánt szabályoztatásának eszközésére küldöttség nevezetett. — Főispán-gróf ur által tisztb. aljegyzőkül gróf Forgács Kálmán és ifjabb Vitéz János, tisztb. esküdtekül Gosztonyi János és Hagyárossy József, hajdúk hadnagyaul pedig soóky Tóth János, ki megyénket több év óta mint utibiztos és tisztb. esküdt híven szol-

gálta, kinevezettek. — Ezen rendkívüli közgyűlés, melly alatt fölötté számos magányosakat érdeklő tárgy kellően intéztetett el, tegnap befejeztetett 's elnöklő főispánunk érzékeny bucsut vő a' Rendektől, kit Abauj áldása és szerencse-kívánata minden lépteiben kísér 's kísérend. Elutazása előtt még a' dargói utat is megszemlélté. — Idők változó, hives és esős, a' napfény ritka, mult héten nagy villámlások és mennydörgések, most valódi őszi kellemetlen napok járnak; a' jó szürethez vége minden táplált reményinknek. Klestinszky László m. k.

Jász-Kunság: Adó, és halál.

(Adózni és meghalni, minden embernek kell.) Franklin.

Az adó, ezen (szerintünk) „problematicus szörny“ melly jelenleg alkotványos nemzetünket nem kis mértékben itt, ott, szépen bimbózó sikerrel foglakodtatja, kiváltságos parányiságunknál is a' teendők sorozatában elnököl; — de az istenért! milly arányban? ime megsugom. — Mi — kiket ébredező századunk dicső cselekvényei sem elégségesek őseink incarnatus typusának kerékvágásából még csak meg is bicezcenteni 's kik még folyvást az anyagi érdekeket bálványozzuk 's önérdékünknek a' legbizottabb alakban tömjénezünk, a' kor népszerű eszméjével az „adóval“ megbarátkozni konokul vonakodunk; — ime egy adat: Fama ő kecsessége villám sebes Merkúrja által hirli, miszerint tisztikarunk a' legközelebbi hongyülésre folyamodást nyujtand, általa az adómentesítés tárgyában, egy új szabadalmat eszközöndő. — Tehát minden áron adómentesség és új szabadság a' szabadságban?! — mig végre a' halálharang, mint politikai hiszekegyem tartja, majd e' fölött is megkondul. — Ha kérdészem szabad: vajjon az adómentes tábor között a' kerületi orvos, seborvos, bábák, földmérők, mezei biztosok, kiadó, irnokok és hajduk befoglaltatvák? mert tudni kell uraim: hogy az adó tárgyában tett kerületi küldöttség javaslatában, a' fennevezettek, kik eddig szinte adómentesek lévén, talán azért, mivel mint nem a' tisztikarhoz, ezen, ne nyulj hozzám-hoz tartozhatók? — adó alá vettetni rendeltettek, — magában értődven — hogy ezen új-adózóknak fizetősök aránylag megjavítottat, — lássuk tehát az arányt? az orvos és földmérők úgy állnak a' hajduhoz, mint 20 : 5höz, a' mezei biztos és kiadó szinte azokhoz, mint 10 : 5höz, az irnokok végre úgy állnak szinte a' hajduhoz, mint ezek azokhoz, azaz mint 5 : az 5höz, ez már aztán arány úgy é? ide sem kell commentár; némely erős hitűek azt mondják: minden magistratualis erőködés hasztalan, — mert a' „közadózás“ órája ütött; — éne' részben kicsinyhitűségemet feltárom. 'sat.

Jász-Kisérén folyó september 12d. kir. udvarnok 's volt nádori alkapitány és tisztviselőink nestora F a z e k a s András ur, a' tisztviselői adómentesítésnek egykori bajnokoskodó veteránja, munkás életének 85d. hivataloskodásának 50et felülhaladó évében legfőbb adóját a' kérélhetlen halál hideg karjaiba tevő le, kiben a' haza egy erénydus polgárt, a' jász-kun nép egy atyát, a' „világ“ pedig egy hü fiát veszté, övéinek vigasztalásul szabadjon mondani: miszerint könyzápóra közé a' jász-kun halás nép részvevő könye is vegyül. Béke nemtője lengjen felette! Tarnapart i.

Vecse praed. szék tisztujtása. Vecse-szék oct. 12. Alkotványos nemzeti örömmünepét üllte mai napon ns praed. Vecse székünk közönsége, midőn szokott isteni tisztelet után a' szanyi kastélyban, mint e' végre közállapodással kitűzött helyen öszvejött és számos magos vendég jelenlétével diszesített közgyülekezetünkbe m. Sztankovics János győri megyés püspök örökös főispán és adományzó urunk egy küldöttség által előre megkérve szünni nem akaró éljen-kiáltások között főispáni székét törvényesen és egész méltósággal elfoglalni, és az 1808ik évtől nem volt tisztujtó székét is megtartani méltóztatott. Főispán ur ő mga hivatalos helyének elfoglalása után a' gyűlési tanácskozást ékes 's ezen ns praedialis szék viszonyait taglaló igen érdekes beszéddel nyitá meg, mellyet a' Rendek, egy a' tisztikar, és az egész közönség nevében nyilvánított tisztelkedő beszédek váltottak fel, ezt követé a' tisztikarnak hivataláról lekészése, midőn sajnálkozva valánk kénytelenek hallani, hogy hosszas szolgálati érdemekkel koszorúzott, és néhai Rába Boldizsár kir. tanácsos és volt alispánunk halála óta helyettes elnökséget is viselt igen érdemes főszolgabíránk eőri Szabó Gábor ur agkkora tekintetéből végképen 's úgy köszönt le, hogy magát jövendőre nem csak minden hivatalviseléstől, hanem még a' hivatalra kijelöltetéstől is fölmentetni kérte, melly kérelmének a' KK. és RK. miután engedni kénytelenek valának, a' tisztelt főszibiró ur számos érdemeinek valódi méltánylását jegyzőkönyvükbe vezetetteti rendelték. A' tisztujtási szék eredményének leírása előtt még lehetlen megem említni főispán és adományzó ur ő méltóságának azon kegyességét, igazságszeretetét, 's alattvalóit tetteleg is boldogítani kívánó szándékát, miszerint tekintetbe vevén részint a' napról napra szaporodó szóbeli panaszokat, részint a' mezei rendőrségi eseteket a' Karok és Rdek előterjesztett kérelmökre a' tisztviselők számát egy egy szolgabíróval, esküttel, aljegyzővel, alügyészszel és mérnökkel nevelni méltóztatott. Ezek előre bocsátásával a' tisztválasztás eredménye következő: a' szokott főispáni kijelölések után felkiáltással alispán lett: Kun József Veszprém megyei 2dik alispán; főjegyző: budafalvi Vermes Illés maradt. Aljegyző lett Rósa Dániel, főügyvéd maradt: Nagy Szabó Ignác, alügyész: Békeffy György; főbíró: Balogh Ádám; alszolgabírák: a' veszprémmegeyi járásban Mikovényi Ignác; a' sopronmegeyi járásban: Márkus József; esküttek: Soos Pál, Vecsey Gábor és Csapó József; mérnök: Fülöp József. A' tisztviselők megválasztása után főispán és adományzó ur ő mga számos érdemteljes hazafi, jó baráti és ismerősiránt szives emlékezetét ez alkalommal is bebizonyítani kívánván őket táblabírákká kinevezni és az eddigitáblabírák számát 646tal szaporítani méltóztatott. A' tisztujtó-székét igazi magyar barátsággal párosított lakoma követte, hol a' főgyházi urért estőbb érdemteljes vendég és hazafi egészségeért, a' pénzt kialsó külföldi borok elmellőztével, 's így egyedül hazai jó borokkal töltött poharak üritettek; végre nem hallgatom el Szerdahelyi Ferencz urod. praefectus urnak mind a' vendégek fogadása, mind az egész ünnepély elrendezése körül tett buzgó fáradozását, mellynek eredménye a' legjobb rendtartás lett 's mellyet az alkotványos és teljes megeléglés koszorúzott. V. I.

(Iskolák iránti jótét, kora tél, elmefuttatás.) Zacharias Antal sz. domokosi bányamű-igazgató(Erdélyben) a brassai kath. diákiskolák részire ezer váltóforintot vala szives ajándékozni, mi által a' miveltség 's nevelés barátinak, mint szinte az ifjuságnak forró hálájára érdemesült. — Brassóban az idén szokottnál korábban köszönt be a' tél, mert oct. 9kén délelőtti órákban ott nagymennyiségű hó esett. Pesten is a' sok esés után kiderülvén, csipős deres éjekre fordult az idő, úgy hogy füttetlen szobában dermedez a' test 's iró kéz; 's fűtésre szorultunk negyed ötöd nap óta. Ha ez így halad, félhetni hogy az esők után megújult legelő el avarul 's korábban jászolra szorul a' szarvasmarha mint vélhetnők, pedig vajmi jótékony volna ez idén is a' tavalyi hosszú enyhes ősz részint az asztagokban heverő sok élet kinyomatása, részint a' szántás vetés kellőleg bevégezhetése 's bokrosulhatása, részint takarmány-kimélhetés végett, mely főképp a' szénameddő dunántúli részekre vajmi kívánatos! De meg a' Hegyaljára 's minden később szüretelő vidékekre is, valamint a' felázott utak szikkadása 's javulására, melyek oly annyira elnehezültek 's dágványosultak szokott roszaságuk mellett, hogy Pestről Debreczenig egy mázsa tehertől még most is 4 váltó forintot követelnek 's fizetnek is. Mellyik nemzedékünk éri meg e' vonalon a' vasutat, annyi különféle tervezgetés után? Nálunk úgy szólván gombaként tenyészik a' sok terv 's tán azon, ha nem nagyobb, arányban szaporul, mellyben, uzsorások ládait kivéve, fogy a' pénz 's minden termékfajunk olcsó, csak a' pénz, köntösféle 's kézműves drága minden kenyérolcsóság mellett is. A' sors- és módfeletti fényűzés mind tovább harapozik 's óriásul. Ez még is tűrhető volna talán, ha hazai saját gyár- és kézműveink elégíthetnék azt ki, de mind ez jobbadán külföldről özönlik be hozzánk 's még gondosan megkímélt 's takarított filléreinket is kiröpíti. Így, nemesuda, ha tönkre szegényülünk. Mosonyban esőkkel áron kel az élet, legközelebb 30 ezer pozsonyi merő bányai tisztabuzára 6 — 6¹/₂ vfton szereződtek. A' dunántúli (győrvidéki) borokról azt írják, hogy mennyiségre termett elég, de minőségre nézve alig középjóságú, 's akójaért mos tlegalább nehezen remélnék többet kaphatni 3 váltó forintnál.

Hírlap-kivonat.

A' **Világ** 75d. számában egy névtelen a' türelmetlenség helytelenségét mutogatván, korszereknek véli a' figyelmeztetést különösen a' journalistika önérdékében, hogy mindenek előtt kezelőji vetkezzék le a' türelmetlenséget, 's ne engedjék a' vélemények ez organumit mások türelmetlenségének eszközeivé alacsonyítottatni. Félre tehát a' sok czífolattal, válasszal, felelettel, félre a' visszatorlási viselkedet tanúsító czikkeket! 's a' t. S e' lezke a' Világban áll! Csak örököké igaz marad Roche-feaucaulde állítása: a' szabályokat másoknak a' kivételeket magunk számára találtak.

A' **Műt** és **Jelen** 74ik számában „magyar nyelv” czim alatt ezeket írja: „Most közelebről valánk tanuji, hogy a' szász nemzet követői a' magyar nyelv ügyében az országgyűlésre új ellenvéleményt adtak be, mellyben — a' legszelidebb kitértel használva — sajnálásra méltó követelésük mellett állnak, azt ismétlik, hogy a' honi törvények német nyelven is (!) szerkesztetve legyenek, bár a' törvényhozó 's végrehajtó hatalom e' pontban tökéletesen egyező határozata által azon kívánságokkal egyszer elutasítottak 's remélhetni örökösen elutasítva maradnak. Némi fejtegetés után még a' Zágrábmegyei határozatot (Győrme gyének levele iránt, mit olvasóink már ismérnek) 's e' szókkal zárja be cikkét „Erre nem kell commentarius: hanem fölsohajtani és fohászkodni talán szabad: magyarok, szászok és illyrek Istene, ne vigy minket a' kísértetbe, de szabadíts meg a' gonoszul!”

A' **Hírszoros** **Mulatságok** 77dik számában dr. Gall Lajos „a' pálinkaégetés üzéséről” ezeket mondja: „A' porosz statuskincstárba a' pálinkagyártás megadóztatásából 22 millió váltó ft foly be évenként, mely somma Magyarország egybevetőleg az országának egy krajczárjába, a' népnek egy órányi munkába sem kerül. A' nevezett adójövedelem t. i. 4 millió akó 20 foku pálinkagyártást tesz föl. A' magyar ép ugy mint a' poroszoknak ez előtt 15 évvel egy akó 20 foku pálinka kiállítására szükséges 800 ft burgonya, 40 ft árpa, 1/10 ölfa. 's így a' porosz kö-zépar szerint a' 4 millió akó pálinkaégetéshez kívántató burgonya, árpa, 's fa körül 44 millió forintba. Poroszországban egy akó 20 foku pálinka kiállításához most már elég 425 font burgonya; 25 font árpa, és 1/16 öl fa. E' szerint 4 millió akó pálinkához kellő burgonya, árpa 's faterül 24, 500,000 forintba. És így Magyarországon ugyanannyi mennyiség kiállítására kívántató 44 millió ellenében csupán nyers anyagokból 19,500,000 ft kíméltetik meg. Ezen összeghez még adhatni 2,500,000 frtot mint a' mennyivel t. i. 4 millió akó pálinka kiállítására a' pálinkagyártásban fekvő — 's forgatóke kamatait és a' felhasznált ember- 's állaterőt illetőleg a' poroszoknál kevesebbe kerül. Mindössze tehát 22,000,000 váltó ft épannyi, minnyit a' porosz kormány pálinkagyártásból adóul bekap. Igazán elmondhatni tehát, hogy midőn a' porosz kormány a' pálinkagyártást leggazdagabb statusjövdelem forrásává tette, akkor egyszermind megtanította az iparüzőket, miszerint azt, mit adó fejében kell fizetniök, saját értelmükben, 's iparkodásukban fölálalhatják. — E'féle megadóztatása a' pálinkagyártásnak, közhasznu ezélokra Magyarországnak évenként 10 millió forintot hozna be, mely 10 millió ft az eddig semmi haszon fejében elharácsol nyers anyagok, munkaerő 's üpénzek megtakarításából kerülne ki. És már most gondoljunk meg azon üdvös eredményeket, mellyeket e' summa, évenként belső javításokra, folyók szabályzásira, csatornák építésire, műgyetem alapítására szentelve, előidézendő. Aztán mellyik adóztatás neme lehet igazságosb, mint az, mellynek a' fizető önként veti magát alá; mert az adót a' pálinkagyárhírtokosak fizetnék ugyan valószággal, hanem utóljára mégis csak fogyasztók viselnék azt, még pedig úgy, hogy meg sem éreznék.” Mi csak azt szeretnők tudni: honnan számitotta ki értekező ur azt, hogy a' magyar honi pálinkagyártás a' porosszal hasonlag adóztatván meg, 10 millió adót hozna be? Mert megvalljuk, hogy nem tudjuk a' honunkban készített pálinka mennyiségét, 's értekező ur megírja ugyan a' Poroszországban készített pálinkamennyiséget (4 millió akó, 20 foku) de a' nálunk készített mennyiséget nem teszi ki. Adatokat kérünk alázatosan, kétségtelen adatokat.

Az **Erd. Hírado** 70ik száma a' polgárok felsőbb hivatalra juthatásáról értekezik. Mi e' tárgyról már értekeztünk, itt csak azon reményünket fejezzük ki, miszerint hisszük, hogy nem fog találkozni törvényhatóság, melly e' kérdésre nézt követit ne látna el korszerek utasítással.

(Változások a' cs. kir. hadseregénél.) Ceccopieri Ferdinand gr., altábornagy és osztályfő, alkaptányi lett a' lombard-velencei nemes testőrségénél; ugyanott főhadnagygyá: Birago Károly, ezredes és első őrmester, alhadnagygyá: Chizzola Pál, alezredes Kress b. 7sz. könnyűlovas ezr., első őrmesterré Airoldi Pál vezérőrnagy és alhadnagy a' testőrségénél; ugyanazon testőrségénél Mylius Jenő báró, vezérőrnagy 's zászlóaljparancsnok, várparancsnokká lett Zarában. Előléptettek, vezérőrnagyokból altábornagyokká: Auersperg Károly gr., és Khevenhüller-Metsch Ferencz gr.; ezredesekből vezérőrnagyokká: Fröhlich

Károly, a' broodi 7sz. gy. határőrezr., és Moga János, Ferencz Károly fhg 52 sz. gy. ezr.; alezredesekből ezredesekké: Dreihann Ignác, Schön 49 sz. gy. ezr., főhadikormányszéki segéd Alsó-Ausztriában, az ezr., egyszersmind főhaditanácsi katonai előadóvá; Zitta Mauó, a' mérnöktestnél, ugyanott; Pottornyay Endre Ferencz Károly fhg 52 sz. gy. ezr.; Neustaedter József b., a' broodi 7 számú határőri gy. ezr., mindketten az ezredben; őrnagyokból alezredesekké: Möller György, a' morva őrpattantus kerület parancsnoka ugyanazzá a' lombard-velencei királyságban; Lack Ferencz, a' mérnöktestnél, ugyanott; Rheinbach Mihály, a' broodi 7 sz. gy. határőrezr., és Tichi Venczel, Ferencz Károly fhg 52 sz. gy. ezr., gránátos zászlóaljparancsnok, mindkettő az ezr.; kapitányokból őrnagyokká: Le Gay Ferencz, Fürstenwaerther b. 56 sz. gy. ezr. Sívovich b. 41 sz. gy. ezr.; Ritschel János, Bertoletti b. 15 sz. gy. ezr.; Fürstenwaerther b. 56 sz. gy. ezr.; Augustin Ferdinand b., Lajos fhg 8 sz. gy. ezr., Schön 49 sz. gy. ezr.; Vojnovics György, Ferencz Károly fhg 52 sz. gy. ezr., az ezr.; Tkalosevics József b., a' broodi 7sz. gy. határőrzr. az ezr.; Weiss Fer. a' 12. vadász zászlóaljtól a' 9. parancsnokává, Frossard Károly, Vilmos király 26 sz. gy. ezr., János cs. kir. fhg tábori segéde, Piret b. 27 sz. gy. ezr., hivatala megtartásával; Rödling Károly, a' bel-ausztriai őrpattantus kerülettől a' morvaországának parancsnokává; Ebner János, a' mérnöktestnél, ugyanott; Lonaul József, a' mérnöktesttől, temesvári helyparancsnokká; Henczy Henrik, mérnöktesti ezredes árkázi parancsnokká; Wanka Mauó, Hochenegg gr. 20 sz. gy. ezr. őrnagy, Sternfeld gránátos zászlóalj parancsnokává; Coltery Eduárd, őrnagy 's parancsnoka a' 9dik vadász zászlóaljnak, ugyanazzá lett a' 12iknél. Khuen Henrik gr., alezredes és helyparancsnok Comoban, várparancsnokká Ferrarában; Heymann József, alezredes és ferrarai várparancsnok, comoi helyparancsnokká; Kolb János, nyugalmazott alezredes, szállítóházi parancsnokká Bécsben; Pfeiffer Ferencz, őrnagy, parancsnoka a' velencei katonarendőrségnek, alezredesi rangot nyert. (Vég. köv.)

Erdélyi országgyűlés. 1. A' sept. 12kén országos ülésből ő felségéhez megerősítés végett a' magyar nyelv tárgyában felküldött törvényczikk magyarul. Törvényczikk a' magyarnyelvről: ő felsége kegyelmes megegyezéséből az 1791beli törvényczikk következőleg módosítottik. — 1. §. A' törvények ezentul magyar nyelven szerkesztessenek. 2. §. Az országgyűlés, nemcsak a' jegyzőkönyv szerkesztésében, hanem királyi biztossali értekezéseiben is, úgy szinte az ő felségéhez küldendő fölterjesztéseiben magyar nyelvet használjon. 3. §. A' királyi kormányzók, királyi kincstári hivatal, királyi tábla 's ezeknek alája rendelt hivatalok, nemcsak jegyzőkönyveik szerkesztésében, hanem úgy magok közti mint a' magyar és székely törvényhatóságokkal közlekedésükben magyarul irjanak. A' szász nemzet törvényhatóságaira nézve az 5dik §ban megirt eddigi gyakorlat továbbra is megmaradván, a' királyi kormányzók rendeletei a' több törvényhatóságokhoz és hivatalokhoz bevezetéseikkel 's berekesztéseikkel együtt magyar nyelven készüljenek. 4. §. A' székely és magyar nemzet keblében minden törvényhatóságok, polgári hivatalok és itélőszékek, mind a' jegyzőkönyvek szerkesztése- és tárgyalására, mind pedig a' kezelésekre a' magyar nyelvet használják. — 5. §. A' szász nemzet minden levelezéseire 's tárgyalására nézve, valamint a' királyi kormánnyal 's az erdélyi nagyfejedelemség főtörvényszékeivel, itélőszékeivel 's tisztségeivel, úgy magok közt 's a' több törvényhatóságokkal is, az 1791beli 31dik törvényczikk kelése óta követett gyakorlatban, ezentul is meghagyatik. 6. §. Az anyakönyvek, azon helyeken, hol a' gyülekezéthez szent beszédek magyar nyelven tartanak, magyarul vitessenek, 's azon egyházi hatóságok egy a' magok közti, mint a' magyar és székely polgári törvényhatóságokkal levelezéseikben hasonlóul magyar nyelven irjanak, az ágostai vallást követő egyházi hatóságok, valamint a' szász földön, egy a' magyar nemzet keblében létezők is az eddig használt gyakorlatban tovább is meghagyatván. 7. §. A' hazai ezeredek kormányai a' magyar és székely törvényhatóságokkal magyarul levelezzenek. — (Vég. köv.)

Szervia.

(Vucsics kegyetlenkedései. Rémuralkodás. Mérgezés.) A' szerviai pártoknak hazánkban is akadtak orgánjai 's a' közvélemény itélőszéke előtt munkás ügyvédei. A' zágrábi német hírlap, de még hatályosabban a' „Serbske narodne nobine” Vucsics pártját vévé védszárnyai alá, mig a' budai német újság folyvást a' Mihály hg ellen elkövetett sérelmekkel van telve, 's hír szerint azokat Zimonyból Mihály hg iratja. Való e' ezen állítás? nem tudjuk; annyi azonban bizonyos, hogy Mihály hg németül nem tud. A' fenidézett szerb ujság szerint Mihály hg a' lázadás kitérőse előtt szörnyű kegyetlenégeket követett el Belgrádban: t. i. több embert karóra huzatott, sokat saját kezével lött agyon 's állítása szerint szívének egyéb vad kicsapongásai miatt megérdemlé sorsát. A' budai német lap ismét Vucsicsot 's az ideiglenes kormányt vádolja durva, embertelen kegyetlenégekről, miszerint az engedelmességet nem akarók 's elégtelenségekkel a' belgrádi börtönök már tömve levén, a' mindinkább szaporuló foglyokat Vucsics egy kutnak ásatott verembe hányatja, ha eső esik, a' vizet belé ereszteti, sőt emberei emésztéki is oda bocsáttatja, úgy hogy az egymásra hányt foglyok övig ganéjban állván, kik ebben meg nem fulnak, azokat az éhség 's büz fojtja meg. Ha valaki a' táborban elégtelenség nyilatkozik, azt Vucsics éjjel a' táborból kihurcoltatja 's alattomban meggyilkoltatja, legyen az bármily előkelő személy, 's aztán vesztett nevé költi, hogy a' esatateren maradt, vagy Mihály hghez szökött. Egy hit-tanuló sajnálkozva beszélt a' jelen zavargásokról, a' melly nép, ugymond, 3 év alatt két uralkodót szöktet meg 's maga dulja fel vérrel szerzett alkotmányát, az szabad és boldog nem lehet, hanem előbbutóbb megérdemlett rabigába görbed; Vucsics erről értesítettvén, a' jámbor tanulót irgalmatlan ütlegezés közt maga elibe hurcoltatá a' táborba, hol kérdezvén őt: igaz é, a' miről vádoltatik? miután válaszul igent hallott, karvastagságú dorongot ragadott rá, 's agyabafőbe verte őt 's miután ártatlan lelkét kiadá, a' gyilkos fölemelkedvén a' sereg fölött, teli torokkal kiáltá, hogy minden elégtelenség ez leend sorsa. Vucsics ezenkül nem szünik Mihály hg a' legméltatlanabb vadakról gyanúsítani a' nép előtt 's fenen hirdeti, hogy Mihály magával vivé az ország pénztárát, holott ő Zimonyba fut-

ában Belgrádon nem is ment keresztül's különben jelenleg nem szenvedne szükségét Zimonyban's az ideiglenes kormány Ilia Novakovicot nem jutalmazta volna 2000 ausztriai arannyal azért, hogy Kragujevacban Mihály ellen első pártot ütni elég merész volt. — A' naponkint sokasuló elégtelenség ellen az ideigl. kormány rémszigorralflépett föl, naponkint számost fogat el, legközelebb a' legáltalmas tanácsnok Mileta két fia került börtönbe 's Rajevis a' volt belminister Kipriában üli fogságát; általjában olly rémülés gyötri az egész országot, hogy Belgrádból gyanu-elkerülés végett senki sem bátorkodik híreket közleni vagy venni. Micsicsról sokféle hirt koholnak, némelyek szerint megfutalott, mások szerint pedig folyvást erős csspátjával az ügynek külhatalmak általi eldöntését várja. Sokan a' rend helyreállítása végett Milos hget kívánják viszza. — Azon hir csakugyan valósul, miszerint Mihály hget Belgrádi szerb meg akará mérgezni, kik Zimonyban már fogva ülnek, köztük van Miloikovic Péter az ifj. Ressavacz ipa is, a' most uralkodó kivándorlottak pártja Ressavacz összeesküvése által hinté el ármányait az országban. Mondják: a' török udvar Sekib eljárását 's tetteit nem helyesli, ez azonban igen kétes hir.

Spanyolország.

(A' cortes nov. közepén fog összeülni. Elegy.) A' madridi 'Patriota' szerint a' cortes üléseit nov. 14ikén szándékozik a' kormány megnyitni; ugyan e' lap egyszersmind rágalomnak nyilvánítja azon hirt, mintha Espartero új zendülést készítené titkon az 1812ki alkotvány kikiáltására, hogy az általa' királyné nagykorúságát továbbra halaszthassa. A' több ség egyébiránt nem is hiszi e' hirt, mert mindenki meg lehet győződve, hogy illy új erőszakoskodásra ezuttal a' nemzet nem fogna segílykezet nyújtani. — A' királyné igen idegenkedik Arguellestől, és szeretne tőle szabadulni. — A' kormány még mindeddig is csupán egy pár millió realnyi kölcsönt birt öszszeszerezni, mi ugy enyészik el a' szükség iszonyu tömegében, mint egyetlen csep viz a' tengerben. —

Anglia.

(Az angol tulajdon mostani értéke. Elegy.) London, oct. 6kán: „Hivatalos összeírás szerint Anglia valódi tulajdonának értéke évenkint 60 millió font sterlingre rug, mellyől a' szegényi adó kivételése számítatik. — Fridrik ausztriai cs. kir. főhg a' greenwichi kórházat is meglátogató, Stopford tengernagy kíséretében, kivel a' szyriai partvidéken egyesült erővel vítézkedett. — Lechen bárónő, a' királyné volt nevelőnéje szárazföldre utazott. — Angliának egy új természet-költője támadt bizonyos Cross Tamásban, ki a' eambridgei gyorskocsin mint kocsis szolgált, 's legközelebb egy 5 felvonásos dramát bocsa tá közre, mellyet több tekintetben jelesnek mondhatni. — M' Donnal greenwichi orvos Amerikába vándorlott, mivel véleménye szerint az angolok olly igen makacsul ragaszkodnak a' királysági rendszerhez, hogy teljességgel semmi okosat nem lehet velök kezdeni. — Pahlen gr. egyiptusi utjából Londonba visszaérkezett. — Melbourne l. politikai büneit jóvá akarván tenni, templomépítésre egy községnek földet ajándékozott. — A' staffordi zavargók közül közel százat ítél el a' törvényszék, részint rövidebb, részint hosszabb ideig tartó fogságra. — A' liverpooli tüz által okozott kárt 700 ezer font sterlingre bocsülik. —

Franciaország.

(Szörnyü gyilkosság Parisban. Elegy.) Paris, oct. 8kán: „F. hó 6k. reggeli 9 óra tájban segílykiáltozás hangzott egy ház 4ik emeletéből, 's nem sokára az ablak megnyílt, és egy férfi egy némbert ledobott a' kövezetre; az aszszony varróné, a' férfi képiró volt, 's tilos viszonyban éltek egymással. A' nő, megtudván, hogy kedvesének felesége van, titkon más szállásra költözött, 's érelyének e' fölébredtét életével kelle megfizetnie. — Merlin de Thionville, táborfő a' republica idejéből, sept. 28án meghalt. — Algirban Bugeaud tábornok szerencsés sikerrel folytatja a' kis háborut az arabok ellen, elhatározó csapás ellenben nem történt. — A' grenellei artezi kuton hatalmasul dolgoznak 's rövid idő mulva minden nehézség le leend győzve. —

Külföldi elegyhir.

London. Oct. 6kán nov. 10ikére halasztatott a' parlament-nyitás, melly azonban tulajdonképp csak jövő február végén fogja üléseit megkezdeni. — A' puseysmus mindinkább terjed, 's mondják, hogy már Amerikában is számos követőre talált. — Birminghamben nem rég egy érseket fogtak el, mivel mála nélkül utazván, azon szörnyü vétkeket követé el, hogy szegénynek látszatott. Ezen utazó a' tripolisi érsek volt. —

Paris. Thiers, hir szerint ismét ministerségbe lépend, 's az udvarrali kibékítéseiül a' követkamrárt arra fogja birni, hogy Nemours hg. 's a' párisi gróf számára jó nagy tartáspénzt szavazzon. Guizot és Thiers valóban igen szépen fognak egymáshoz illeni. — A' francia vashámorok emelése tekintetéből törvény által határozatott, hogy a' vasutakra kizárólag francia vasat szabad használni.

Calcutta. Azon hir nem igen fog megvalósulni, hogy az angol kormány végképp el akarja Afghanistanat hagyni, mert Ellenborough l., újabb parancsok következtiben olly rendelkezéseket tön, miknél fogva minden pillanatban várhatni, hogy az angol hadsereg Kabul ellen induland. Összesen mintegy 50 ezer főnyi katonaságot öszzpontosítat a' főkormányzó, 's illy tetemes haderőtül csakugyan várhatni valamit. —

Kabul. Az angol foglyok ügyében folyvást tart az alkudozás, de sikerét nem tudhatni; annyi bizonyos, hogy Afghanistan teljes kiürülése előtt Akbar szót sem akar hallani a' foglyok szabadon bocsátásáról. Egyébiránt közönségesen állítják, hogy Akbar a' foglyokkal igen jól bánik, 's különösen a' gyermekekhez nagy nyájassággal viseltetik. —

Csuzan. Tsapu várost az angolok rohanással elfoglalták, 's ez ostrom csak 25 angol életébe került. — A' khinai tengeren jelenleg 35 angol hadihajó horgonyoz, a' szállító-hajók száma pedig 75re megy. — Minden egyes angol kegyetlenül meggyilkoltatik, ha a' khinaiak kezeibe kerülnek, kik mindenféle ürügy alatt magokhoz iparkodnak azokat csábitgatni. —

Washington. Webster a' ministerségből kilépett, koránsem az elnökkel meghasonlás miatt, hanem mivel Angliával már tökéletesen helyreállott a' jó egyetértés, ő pedig előre mondá, hogy ennek bekövetkezése után azonnal visszalépend. —

Münche. Az ország rendei királyi parancs által f. é. nov. 14ikére összehívtak. —

Bécs. Metternich hg. octob. 5dikén reggel hitvesével együtt Bécsbe visszaérkezett. — A' hadsereg számát a' kormány csökkenteni szándékozik.

É R T E S I T Ő.

Lapjainknak f. évi october 1jétől december végeig járandó évnegyedére 2 fr. 24 p. krral előfizethetni akár szorgalom- és gyorskocsi 's egyéb alkalom által szerkesztő hivatalunkban, akár a' kir. postahivatalok utján.

A' JELENKOR ÉS TÁRSALKODÓ
szerkesztősége.

Gőzhajójárás Bécs, Pest es Orsova közt Octoberben:

Pestről Bécsbe indul regg 7 ór.) mindennap
Pestre Bécsből érkezik este)
Pestről Zimonyba 's Orsovára indul october hónap 20, 24
's 28kán.
Pestre Zimouybul 's Orsováru érkezik october hónap 19,
23 's 29én.

ELŐFIZETÉS

GARAY JÁNOS VERSEIRE.

Diszkiadás finom velin. N. kir. 8 réten, legalább 20 ív nyomt.
1) Tíz éve körülbelül, mióta lyrai murkaim több hazai zsebkönyveink 's belletriai lapjainkban szétszórva a' t. cz. közönség kezében vannak; érdemesnek tartja-e a' magyar szép világ munkáimnak e' nemét még egyszer 's pedig lehető egészszé olvasztva is birni: azon szíves határozatától függend, mellyel e' felszólításonat pártolandja, vagy visszavetendi, — a' lépést, ugy hiszem, legalább megkísértenem lehetett. Tisztelettel értesitem tehát a' két haza t. cz. olvasó közönségét, hogy a' mai naptól november végeig bezárólag lyrai verseimre előfizetést nyitottam. A' gyűjtemény 200nál több darabot, köztük egy ötöde egészen új 's általjában mintegy 100 szerelmi dalt 's 60 és néhány balladát 's románczot foglalván magában legalább 20 ív legnagyobb királyrétben, finom velinen a' kir. Egyetem egészen új betűivel bizonyára egyike leend költségesebb 's szebb kiadásainknak. 's ha az előfizetési gyámolítások idején beérkeznek, a' munka, minthogy jelen pillanatban feléül több keszen van, november vásárra is kiadatik.

Az előfizetés 2 azaz két forint pengőben.

Előfizethetni Pesten alulirtnál 's Heckenast ur könyvkereskedésében; Erdélyben Méhes Sámuel urnál az Erdélyi Híradó szerkesztőjénél.

Kelt Pesten, oct. 15kén 1842.

Garay János.

(Leopold utca 189. sz. Rottenbiller-ház 2ik em.) 3)

Auverési hirdetés.

1) Vagyonbuktott kebelbeli szíjgyártó Oláh Elek csödtömögéhez tartozó a' városliget szélén 26. 27. 28. 57. 58. és 59dik számok alatt fekvő 12 holdnyi telkek, mellyeken két külön épület, 21 szoba, 2konyha, 2pince, 1kocsiszin, 1 nagy marhastálló, 1 majoros lak, és tágos padlások építvék, f. évi nov. 7kén reggeli 10 órakor a' város telekhivatalában nyilvános árverés utján el fognak adatni. E' birtok, közel fekvése által Pestnek egyedüli vigalomhelyéhez, és sokoldalú használhatása által mind kellemes mulatóhelynek, mind pedig használható hidegviz és savógyógyintézetnek és majorságnak fordítható lévén, ennek megvétele különösen ajánlható. Pesten oct. 17kén 1842. Ritter Adolf köz és váltó ügyéd mint fennevezett csödtömögének gondnoka. 3)

FELSZÓLÍTÁS.

1) 37663. Néhai Staniszlavlevicz János állítólag Pest városi származásu, görög nem egyesült szertartásu képiró Romában az evangélikusoknak Caprimo hegyen létező kórházában folyó 1842. évi január hó 24kén meghalálozott, némely — ezen kórház rendszabályai szerint annak tulajdonába átment ruházaton, 's más kevés vagyonán kívül csak rajzolatokkal 's földképekkel telt nyálabot hagyván maga után

E' felől rokonai olly felszólítás mellett tudósítatnak, hogy az elhunyt elta- karítására fordított 16 római tallérnyi költségeket térítsék meg, ée a' rendelkezések alá tartozó, 's jelenleg a' romai székek melletti cs. kir. követségnél létező rajzolatok 's földképek iránti nyilatkozatukat illető hatóságuknak nyujtsák be. 3)

Haszonbérleti árverés.

3) Tek. Pestmegyében nem messze Pesttől fekvő 's a' fels. cs. kir. családjóság Ráczkevi urcaldmához tartozó, gazdasági épületekkel ellátott 6500 holdbul álló felső peszéri pusztarész 1843ik év aprilis 24kétől kedve 6 egymásutáni esztendőre, a' promontoriumi főtiszti hivatalnál, reggeli órákban tartandó nyilvános árverés utján f. é. nov. 14kén a' cs. kir. uradalmak főigazgatósága helybenhagyásának fentartása mellett, haszonbérbe kiadandó.

A' bérleti szándékozők 600 ft. p. p. bánatpénzzel ellátva a' fenn kitelt időre és helyre hivatalosak, a' hol is a' bérleti föltételek előképen is megtekinthetők.

Kelt Promontórbán october 14kén 1842. 3)